

ZAKON

O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE TURSKE O UZAJAMNOJ PRAVNOJ POMOĆI U GRAĐANSKIM I TRGOVAČKIM STVARIMA

Član 1.

Potvrđuje se Ugovor između Republike Srbije i Republike Turske o uzajamnoj pravnoj pomoći u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisan 5. juna 2013. godine u Beogradu, u originalu na srpskom, turskom i engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Ugovora u originalu na srpskom jeziku glasi:

**UGOVOR
IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE TURSKJE O
UZAJAMNOJ PRAVNOJ POMOĆI U GRAĐANSKIM I
TRGOVAČKIM STVARIMA**

Republika Srbija i Republika Turska (u daljem tekstu: Ugovorne strane),

U težnji za unapređenjem prijateljskih odnosa, kao i pravne i pravosudne saradnje u građanskim i trgovačkim stvarima, zasnovanih na načelima državnog suvereniteta, jednakosti i nemešanja u unutrašnje stvari država ugovornica,

Sporazumele su se o sledećem:

Član 1.

Pravna zaštita

1. Državljeni jedne Ugovorne strane uživaju na teritoriji druge Ugovorne strane, istu pravnu i sudsku zaštitu svojih ličnih i imovinskih prava i interesa, kao i njeni sopstveni državljani.

2. Državljeni jedne Ugovorne strane imaju na teritoriji druge Ugovorne strane slobodan pristup sudovima i drugim nadležnim organima, radi zaštite svojih prava i interesa u građanskim i trgovačkim stvarima, pod istim uslovima kao i njeni sopstveni državljani.

3. Pravna lica koja imaju sedište na teritoriji jedne od Ugovornih strana i koja su osnovana u skladu sa pravom te Ugovorne strane, uživaće prava utvrđena ovim ugovorom.

Član 2.

Centralni organi

1. Centralni organi Ugovornih strana, u skladu sa ovim ugovorom, podnose i primaju zamolnice:

- a) za Republiku Srbiju - preko Ministarstva pravde i državne uprave,
- b) za Republiku Tursku - preko Ministarstva pravde.

2. Centralni organi međusobno neposredno opšte u smislu ovog ugovora, na način koji ne isključuje opštenje diplomatskim putem.

Član 3.

Jezik

1. Centralni organi međusobno opšte na jeziku zamoljene strane ili na engleskom jeziku.

2. Zamolnica za pružanje pravne pomoći i prateća dokumentacija dostavljaju se na jeziku strane molilje sa overenim prevodom na jezik zamoljene strane.

3. Bilo koji dokument pribavljen u postupku po zamolnici za pravnu pomoć dostavlja se na jeziku zamoljene strane.

Član 4.

Razmena obaveštenja

Centralni organi Ugovornih strana dostavljaju, na zahtev, jedna drugoj obaveštenja o propisima i sudskoj praksi svoje države koja se odnose na pravna pitanja koja su regulisana ovim ugovorom.

Član 5.

Obim pravne pomoći

1. Ugovorne strane pružaju jedna drugoj pravnu pomoć u građanskim i trgovačkim stvarima na način utvrđen ovim ugovorom.
2. Pravna pomoć u građanskim i trgovačkim stvarima obuhvata:
 - a) uručenje poziva i drugih sudskih pismena,
 - b) izvođenje dokaza ili preduzimanje drugih sudskih radnji koje se zamolnicom traže.

Član 6.

Oblik, sadržina i autentičnost zamolnice

1. Zamolnica za pravnu pomoć sačinjava se u pisanom obliku i sadrži:
 - a) naziv organa strane molilje i zamoljene strane,
 - b) prirodu postupka za koji se pribavlja dokaz,
 - v) ime i prezime, prebivalište ili boravište, državljanstvo i zanimanje stranaka,
 - g) ime i prezime i adresu punomoćnika stranaka,
 - d) podatke neophodne za predmet postupka i postupanje po zamolnici.
2. U zamolnici će se posebno naznačiti ako se traži neki poseban način postupanja po zamolnici.
3. Zamolnica i drugi akti koji se prilažu moraju biti potpisani i snabdeveni službenim pečatom organa od koga potiču.

Član 7.

Izvođenje dokaza

1. Pravosudni organi jedne Ugovorne strane mogu, u skladu sa svojim propisima, zahtevati izvođenje dokaza u građanskim i trgovačkim stvarima. Zahtev se sačinjava u obliku zamolnice naslovljene na nadležni pravosudni organ druge Ugovorne strane.
2. U smislu ovog Ugovora, izvođenje dokaza obuhvata:
 - a) uzimanje izjava,
 - b) izdavanje, utvrđivanje verodostojnosti ili provera isprava, izveštaja, zapisnika i primeraka koji se traže.
3. Kada je neophodno, zamolnica sadrži spisak pitanja koja treba postaviti svedoku ili drugom licu ili podatke o predmetu spora i isprave koje se odnose na te dokaze ili podatke.

Član 8.

Postupanje po zamolnici

1. Postupanje po zamolnici vrši se po propisima zamoljene strane. Izuzetno, zamoljena strana će, na zahtev strane molilje, postupiti na način koji je posebno označen u zamolnici, ako to nije u suprotnosti sa zakonom zamoljene strane.

2. Zamoljena strana dostaviće strani molilji dokumentaciju iz koje se može utvrditi da je po zamolnici postupljeno ili će je obavestiti o razlozima iz kojih se po zamolnici nije moglo postupiti.

Član 9.

Uručenje pismena

1. Po zamolnici za uručenje pismena zamoljena strana postupa u skladu sa odredbama svog zakona kojim se uređuje takav postupak.

2. Zamolnica za uručenje pismena sadrži potpunu adresu primaoca i pismena koja je potrebno uručiti.

3. Ako pismena ne mogu biti dostavljena na adresi navedenoj u zamolnici, zamoljena strana će preduzeti neophodne mere za utvrđivanje tačne adrese. Ako nije bilo moguće utvrditi tačnu adresu, zamoljena strana će o tome obavestiti stranu molilju i vratiće joj dostavljena pismena.

4. Potvrda o uručenju pismena koja su dostavljena sačinjava se u skladu sa zakonodavstvom zamoljene strane. Potvrda sadrži datum i mesto uručenja.

Član 10.

Troškovi

1. Zamoljena strana snosi sve troškove nastale na njenoj teritoriji. Izuzetno, zamoljena strana ima pravo na naknadu:

- a) troškova i naknada plaćenih svedocima, veštacima ili prevodiocima,
- b) troškova nastalih prilikom privođenja svedoka koji se nisu dobrovoljno odazvali pozivu i
- v) troškova koji su nastali u posebnim postupcima koji su traženi.

2. Ako je očigledno da bi postupanje po zamolnici izazvalo nesrazmerno visoke troškove, Ugovorne strane će se konsultovati oko uslova pod kojima bi se po zamolnici moglo postupiti.

Član 11.

Razlozi za odbijanje

Zamoljena strana može odbiti pružanje pravne pomoći ako bi to ugrozilo njen suverenitet, bezbednost ili javni poredak ili iz razloga posebno navedenih u ovom ugovoru.

Član 12.

Zaštita svedoka i veštaka

1. Svedok ili veštak koji se pojavljuje pred sudskim organima strane molilje, po pozivu, ne može, bez obzira na njegovo državljanstvo, biti podvrgnut krivičnom

gonjenju, pritvoren ili upućen da izdržava kaznu na osnovu neke ranije donesene sudske odluke za krivično delo počinjeno pre njegovog dolaska na njenu teritoriju.

2. Ako svedok ili veštak čije prisustvo pred sudskim organima koji su ga pozvali nije više potrebno, ne napusti teritoriju strane molilje u roku od 15 uzastopnih dana, ta zaštita će prestati. U ovaj rok ne uračunava se vreme u kome svedok ili veštak iz objektivnih razloga nije mogao da napusti teritoriju strane molilje.

3. Navedena lica ne mogu biti podvrgnuta krivičnom gonjenju ili pritvorena zbog svog iskaza datog u svojstvu svedoka ili veštaka.

Član 13.

Troškovi svedoka ili veštaka

Strana molilja će u pozivu obavestiti svedoka ili veštaka da će se njihovi putni troškovi, dnevnice i nagrada za veštačenje isplatiti u skladu sa njenim zakonodavstvom. Na zahtev pozvanog lica, strana molilja će dati predujam za pokriće troškova.

Član 14.

Isprave o ličnom statusu

Ugovorne strane dostaviće jedna drugoj, na zahtev sudova ili drugih nadležnih organa, overene kopije isprava o ličnom statusu i drugih dokumenata koje se odnose na lični status ili interese državljana strane molilje, bez prevoda i bez naknade troškova.

Član 15.

Legalizacija isprava

1. Isprave koje je sačinio, izdao ili overio nadležni organ jedne Ugovorne strane, snabdevene službenim pečatom ili njihove overene kopije nije potrebno dalje overavati radi upotrebe pred organima druge Ugovorne strane.

2. Isprave izdate od strane nadležnih organa jedne Ugovorne strane imaju istu dokaznu snagu na teritoriji druge Ugovorne strane.

Član 16.

Izuzimanje od plaćanja parničnih troškova (iudicatum solvi) i troškova postupka

Od državljana jedne Ugovorne strane ne može se zahtevati polaganje obezbeđenja parničnih troškova (iudicatum solvi) u sudskim postupcima koji se vode u drugoj Ugovornoj strani, zbog toga što su stranci i što nemaju prebivalište ili boravište na teritoriji druge Ugovorne strane.

Član 17.

Besplatna pravna pomoć

1. Državljeni jedne Ugovorne strane imaju pravo na oslobođenje od plaćanja sudskih taksi i troškova, kao i besplatnu pravnu pomoć pred sudovima druge Ugovorne strane, pod istim uslovima i u istom obimu kao i njeni sopstveni državljani.

2. Navedena pravna pomoć se može tražiti u svim postupcima povodom predmeta, uključujući i izvršni postupak.

3. Državljeni koji imaju pravo na oslobođenje od plaćanja troškova u skladu sa zakonom jedne Ugovorne strane, uživaeće to pravo i na teritoriji druge Ugovorne strane u postupcima iste vrste.

Član 18.

Zahtev za besplatnu pravnu pomoć

1. Potvrdu koja se odnosi na lično, porodično i imovinsko stanje podnosioca molbe i koja je potrebna da bi se primenila odredba člana 17. izdaje se od strane nadležnog organa Ugovorne strane u kojoj podnosilac molbe ima prebivalište ili boravište.

2. Ako podnosilac molbe nema prebivalište ili boravište na teritoriji jedne od Ugovornih strana, diplomatsko ili konzularno predstavništvo njegove države može izdati takvu potvrdu.

3. Sudski organ koji je nadležan za odlučivanje o molbi za oslobađanje od plaćanja sudskih taksi i troškova, postupiće na način predviđen u članu 2. ovog Ugovora i može zatražiti dodatna obaveštenja od organa koji je izdao potvrdu.

Član 19.

Rokovi

Ako sud jedne Ugovorne strane odredi rok za preduzimanje određene radnje licu koje ima prebivalište ili boravište na teritoriji druge Ugovorne strane, taj rok počinje da teče od dana uručenja pismena primaocu.

Član 20.

Priznanje i izvršenje sudskih odluka

Ugovorne strane će priznati i izvršiti, pod uslovima utvrđenim ovim ugovorom, sledeće sudske odluke u građanskim i trgovačkim stvarima donete na teritoriji druge Ugovorne strane:

- a) sudske odluke u građanskim stvarima,
- b) sudske odluke u krivičnim stvarima u delu kojim je odlučeno o imovinsko-pravnom zahtevu.

Član 21.

Uslovi za priznanje i izvršenje

Sudske odluke iz člana 20. ovog ugovora priznaju se i izvršavaju na teritoriji druge Ugovorne strane, ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- a) sudska odluka doneta u bilo kojoj Ugovornoj strani mora biti pravnosnažna i izvršna na njenoj teritoriji,
- b) po zakonu Ugovorne strane u kojoj se priznanje, odnosno izvršenje traži, predmet sudske odluke nije u isključivoj nadležnosti zamoljene strane,
- v) da je tuženom uredno uručen poziv prema zakonu Ugovorne strane na čijoj je teritoriji odluka donesena,

g) da strankama u postupku nije bilo uskraćeno pravo da brane svoja prava i da su uredno pozvani da učestvuju u postupku, odnosno u slučaju procesne nesposobnosti, da su bili pravilno zastupani,

d) da između istih stranaka u istoj stvari na teritoriji Ugovorne strane u kojoj se priznanje, odnosno izvršenje traži, nije ranije već donesena pravnosnažna sudska odluka,

đ) da između istih stranaka u istoj stvari nije u toku postupak pred sudom Ugovorne strane u kojoj se priznanje, odnosno izvršenje traži,

e) da ta sudska odluka nije u suprotnosti sa osnovnim zakonskim načelima i javnim poretком Ugovorne strane u kojoj se priznanje, odnosno izvršenje traži.

Član 22.

Zahtev za priznanje i izvršenje

1. Zahtev za priznanje i izvršenje podnosi se neposredno nadležnom organu Ugovorne strane u kojoj se priznanje i izvršenje traži.

2. Uz zahtev se prilažu sledeće isprave:

a) overena kopija sudske odluke, sa potvrdom da je odluka pravnosnažna i izvršna, ako to ne proizlazi iz odluke,

b) potvrdu da je stranka koja nije učestvovala u postupku i protiv koje je odluka doneta bila uredno i blagovremeno pozvana da učestvuje u postupku, odnosno da je procesno nesposobna stranka bila pravilno zastupana,

v) overen prevod gorenavedenih isprava na jezik Ugovorne strane u kojoj se priznanje i izvršenje traži.

Član 23.

Merodavno pravo

1. Postupak za priznanje i izvršenje sudske odluke sprovodi se prema zakonodavstvu Ugovorne strane na čijoj se teritoriji priznanje i izvršenje traži.

2. Nadležni organ koji odlučuje o zahtevu za priznanje i izvršenje vezan je sudskom odlukom i utvrđuje jedino ispunjenost uslova predviđenih ovim ugovorom.

Član 24.

Odnos sa drugim ugovorima

Pravna pomoć i postupci koji su predviđeni ovim ugovorom ne diraju u obaveze Ugovornih strana koje proizlaze iz drugih međunarodnih ugovora ili domaćeg zakonodavstva.

Član 25.

Konsultacije

Sporna pitanja u vezi sa tumačenjem i primenom ovog ugovora Ugovorne strane rešavaće konsultacijama diplomatskim putem.

Član 26.

Potvrđivanje, stupanje na snagu, izmene i prestanak važnosti

1. Ovaj ugovor podleže potvrđivanju u skladu sa ustavnim procedurom Ugovornih strana, a instrumenti potvrđivanja biće razmenjeni diplomatskim putem.

2. Ugovor stupa na snagu po isteku trideset dana od dana razmene instrumenata potvrđivanja. Stupanjem na snagu ovog ugovora, između Republike Srbije i Republike Turske prestaje da važi Konvencija između Kraljevine Jugoslavije i Republike Turske o uzajamnim odnosima po predmetima sudskim, građanskim i trgovačkim stvarima od 3. jula 1934. godine.

3. Ovaj ugovor može biti izmenjen na osnovu saglasnosti Ugovornih strana u pisanoj formi, u skladu sa uslovima predviđenim za potvrđivanje ovog ugovora.

4. Svaka Ugovorna strana može u bilo koje vreme otkazati ovaj ugovor dostavljanjem pisanog obaveštenja drugoj Ugovornoj strani. Ugovor će prestati da važi nakon isteka šest (6) meseci od dana prijema tog obaveštenja. Međutim, po svim zamolnicama koje su primljene do trenutka dostavljanja obaveštenja o otkazivanju, postupaće se u skladu sa ovim ugovorom.

U potvrdu navedenog, ovlašćeni predstavnici Ugovornih strana su potpisali ovaj ugovor. Ugovor je sačinjen u dva originalna primerka u Beogradu, dana 5. juna 2013. godine, na srpskom, turskom i engleskom jeziku i svi tekstovi su podjednako verodostojni. U slučaju razlike u tumačenju, merodavan je tekst na engleskom jeziku.

Za
Republiku Srbiju
Nikola Selaković
Ministar pravde i državne uprave

Za
Republiku Tursku
Sadulah Ergin
Ministar pravde

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije - Međunarodni ugovori”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Srbije i Republike Turske o uzajamnoj pravnoj pomoći u građanskim i trgovačkim stvarima, sadržan je članu 99. stav 1. tačka 4. Ustava Republike Srbije prema kojoj je u nadležnosti Narodne skupštine da potvrđuje međunarodne ugovore kada je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

II. RAZLOZI ZA POTVRĐIVANJE UGOVORA

Između Republike Srbije i Republike Turske pravna pomoć u građanskim i trgovačkim stvarima sada je regulisana Konvencijom između Kraljevine Jugoslavije i Republike Turske o uzajamnim odnosima po predmetima sudskim, građanskim i trgovačkim od 3. jula 1934. godine.

Zaključenjem novog bilateralnog ugovora između Republike Srbije i Republike Turske o uzajamnoj pravnoj pomoći u građanskim i trgovačkim stvarima, stvoriće se uslovi za obimniju, raznovrsniju i neposredniju saradnju između nadležnih organa dve države i što će sve doprineti i većoj zaštiti fizičkih i pravnih lica u toj saradnji.

III. OCENA POTREBE FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za primenu ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije.